

ความต้องการจำเป็นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ
เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
Needs Assessment of Curriculum Administration in Special Education
Centers Region 9 under Special Education Bureau

สมใจ มณีวงษ์

SomJai Maneewong

ศศิธรดา พงษ์ไทย

Sasirada Pangthai

วรรณภา นันทะแสง

Wanapa Nantasang

วิทยาลัยพินิจบัณฑิต

Pitchayabandit College

E-mail: sasirada.p63@gmail.com

Received: 23 October 2023; Revised: 12 November 2023; Accepted: 15 December 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 229 คน โดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพที่ปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 3.96$) และ การสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.75$)

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ($\bar{X} = 4.62$) และ การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.61$)

3. ดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.159 ถึง 0.211 โดยด้านที่พบว่ามีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดเป็นลำดับแรกคือ การสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อม ($PNI_{Modified} = 0.211$) รองลงมาคือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ($PNI_{Modified} = 0.178$) และ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศเป็นลำดับสุดท้าย ($PNI_{Modified} = 0.159$)

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น, การบริหาร, หลักสูตรสถานศึกษา, ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

This research article was descriptive research. The purposes of this research was to study the present state, desirable state, and priority needs index of curriculum administration in special education centers, region 9 under special education bureau. The sample group were under special education bureau and the total of 229 informants, which consisted of school administrators and teachers who obtained from the simple random sampling. Data were collected using questionnaires. The data were analyzed by finding percentage, mean, standard deviation and modified priority needs index

The research results were found that :

1. The present state of curriculum administration in special education centers, region 9 under special education bureau. When considering each step, the results were found that the curriculum implementation was at the highest level ($\bar{X} = 3.97$), secondly, form the curriculum implementation planning ($\bar{X} = 3.96$) and the resources and environment service was the lowest level ($\bar{X} = 3.75$).

2. The desirable state of curriculum administration in special education centers, region 9 under special education bureau. When considering each step, the results were found that the curriculum implementation was at the highest level ($\bar{X} = 4.64$), secondly, form the supervision, followed-up and evaluation ($\bar{X} = 4.62$) and the curriculum implementation planning was the lowest level ($\bar{X} = 4.61$).

3. The priority needs index ($PNI_{Modified}$) of the curriculum administration in special education centers, region 9 under special education bureau ranged from 0.159 to 0.211. The resources and environment service was the highest priority needs index ($PNI_{Modified} = 0.211$), secondly, form the supervision, followed-up and evaluation ($PNI_{Modified} = 0.178$) and the Information analyzing and design was the lowest priority needs index ($PNI_{Modified} = 0.159$).

Keywords : priority needs index, administration, Curriculum, Special education centers

บทนำ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการด้วยหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษกับผู้เรียน และสอดคล้องกับสภาพการณ์ ซึ่งหลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้นย่อมต้องเป็นผลมาจากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและเข้มแข็ง กล่าวคือ เมื่อนำไปปฏิบัติจริงจะต้องทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และทุกฝ่ายจะต้องเข้าใจและช่วยกันทำงานเพื่อพัฒนาและเติมเต็มผู้เรียนในทุกๆ ด้าน (ศศิณัฐ์ สรรคบุรณรักษ์ และ อติยศ สรรคบุรณรักษ์, 2558) ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2561 พบว่า การดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมายเป็นหนึ่งในประเด็นของมาตรฐานที่ 2

กระบวนการบริหารและการจัดการ ซึ่งสัมพันธ์ต่อเนื่องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาทั้งมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการวางแผน การจัดการส่งเสริม สนับสนุนเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาผู้เรียน และติดตามประเมินผลหลักสูตรโดยการบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายกับการบริหารงานลักษณะอื่น ๆ ในสถานศึกษา แต่แตกต่างกันในด้านวัตถุประสงค์ที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต้องอาศัยการทำงานจากหลายฝ่าย โดยมีทั้งการบริหารงานบุคคล งานวิชาการ งานงบประมาณ รวมไปถึงงานบริการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ (รุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงษ์, 2557; กษมา ชนะวงศ์, 2564)

ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการบริหารงานในระดับมากที่สุดอันดับแรก คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร (สันธิ์สินี ทองเจือเพชร, 2563) นอกจากนั้น สถานศึกษาประเภทอื่นในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะใกล้เคียงกับศูนย์การศึกษาพิเศษ อย่างเช่น โรงเรียนการศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาการบริหารวิชาการในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด (รัชนิกร ภูมิศรี และ ปณิธาน วรณวลัย, 2561) สอดคล้องกับ สุกัญญา จัตรงค์ (2557) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 พบว่า การบริหารหลักสูตรด้านการปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น สถานศึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และสถาบันครอบครัวควรร่วมมือกันวางแผนในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงเห็นสมควรพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียนพิการ พุทธศักราช 2563 ขึ้น โดยนำหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาเป็นกรอบแนวทางและกำหนดทิศทางเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียนพิการ เพื่อให้ผู้เรียนพิการได้รับการช่วยเหลือ และพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน รวมทั้งได้รับการเตรียมความพร้อมเปลี่ยนผ่านไปสู่ช่วงชีวิตใหม่ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2563)

ในปัจจุบันมีศูนย์การศึกษาพิเศษหลายแห่งอยู่ในระหว่างเริ่มดำเนินการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาใหม่ หรือแม้แต่ศูนย์การศึกษาพิเศษจัดทำและนำหลักสูตรใหม่นี้ไปใช้แล้ว ยังพบปัญหาและข้อจำกัดในการนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งอาจมีสาเหตุจากแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีอยู่นั้นยังไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงอย่างสมบูรณ์มากนัก ผู้วิจัยมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบพิเศษเรียนร่วม จึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยจะเกิดประโยชน์สำหรับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษารวมทั้งส่งเสริมให้เกิดแนวทางการพัฒนางานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 561 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวน 229 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) จำนวน 10 คน โดยสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

1.2.2 ครูผู้สอนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 ประกอบด้วย ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) จำนวน 219 คน และสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 2.1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร
- 2.1.2 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศ
- 2.1.3 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.1.4 การสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อม
- 2.1.5 การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้
- 2.1.6 การนำหลักสูตรไปใช้
- 2.1.7 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล
- 2.1.8 การปรับปรุงและพัฒนา

2.2 ตัวแปรตาม คือ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ชุด ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบเป็นแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มีข้อความจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษาสูงสุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับตามวิธีของลิเกิร์ต (Likert scale) โดยทุกข้อจะมีคำตอบแบบตอบสองคู่ (Dual-response format) หรือ

2 สภาพ คือ ระดับของสภาพจริงที่เป็นอยู่ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และระดับของสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือด้วยตนเอง โดยสร้างแบบสอบถามเป็นไปตามหลักวิชาการที่ถูกต้องและหาคุณภาพเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ซึ่งมีการดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน 1. การเตรียมความพร้อมของบุคลากร 2. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศ 3. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4. การสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา 5. การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ 6. การนำหลักสูตรไปใช้ 7. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล 8. การปรับปรุงและพัฒนา

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาร่างแบบสอบถาม ตามคำนิยามของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษในเครือข่ายที่ 9 และวัตถุประสงค์เป็นหลัก จำนวน 1 ชุด

4.4 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมขององค์ประกอบของสาระการวัด ความถูกต้องเหมาะสมในด้านการใช้ภาษา ความเรียบร้อย และนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข

4.5 นำร่างแบบสอบถามที่แก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน และเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีผลงานวิจัยและนวัตกรรมทางด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ลงความเห็นและให้คะแนนวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (มณีรัตน์ พัฒนสมบัติสุข, 2564) ซึ่งค่า IOC ของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

4.6 นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

4.7 นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลซึ่งไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างจริง ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน และนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (มณีรัตน์ พัฒนสมบัติสุข, 2564) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.99

4.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง จากนั้นนำไปจัดพิมพ์ใช้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

5.1 ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพินิจบัณฑิต ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้วยตนเอง และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์ แล้วจึงไปขอรับแบบสอบถามคืน โดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ประสานงานในศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามและติดต่อขอรับคืนด้วยตนเอง

5.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำแบบสอบถามที่ได้รับไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

6.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

6.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยวิธีการแปลผลตามเกณฑ์สัมบูรณ์ ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาพรวม

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การเตรียมความพร้อมของบุคลากร	3.83	0.04	มาก	4.46	0.03	มาก	0.164	7
2. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศ	3.85	0.05	มาก	4.46	0.04	มาก	0.159	8
3. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.88	0.05	มาก	4.54	0.03	มากที่สุด	0.171	4
4. การสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อม	3.75	0.05	มาก	4.54	0.04	มากที่สุด	0.211	1
5. การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้	3.96	0.05	มาก	4.61	0.04	มากที่สุด	0.166	6
6. การนำหลักสูตรไปใช้	3.97	0.04	มาก	4.64	0.04	มากที่สุด	0.169	5
7. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	3.92	0.02	มาก	4.62	0.02	มากที่สุด	0.178	2
8. การปรับปรุงและพัฒนา	3.91	0.03	มาก	4.58	0.03	มากที่สุด	0.172	3
รวม	3.88	0.04	มาก	4.56	0.03	มากที่สุด	0.173	-

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่าสภาพที่ปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 3.96$) และ การสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.75$)

เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ($\bar{X} = 4.62$) และ การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.61$)

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในภาพรวมพบว่า ค่า PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.159 ถึง 0.211 ด้านความต้องการที่จะพัฒนาพบว่ามีค่า PNI_{Modified} สูงสุดมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ การสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อม ลำดับที่ 2 คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ลำดับที่ 3 คือ การปรับปรุงและพัฒนา ลำดับที่ 4 คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ลำดับที่ 5 คือ การนำหลักสูตรไปใช้ ลำดับที่ 6 คือ การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ ลำดับที่ 7 คือ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร และ ลำดับที่ 8 คือ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับประนม มะธิบิไซ และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อหลักสูตรฯ โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ที่ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนโดยการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2556) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษในประเทศไทย พบว่า กิจกรรมที่ดำเนินการมากที่สุด คือ การจัดทำแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว (IFSP) และแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และสอดคล้องกับสภาพการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนกลุ่มทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กพิการทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลตามความพิการ (ไพฑูริย์ ศรีเชย , 2564) แสดงให้เห็นว่าในสภาพปัจจุบันศูนย์การศึกษาพิเศษดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่หลัก คือ จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มด้วยการตั้งเป้าหมายที่กำหนดในแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะบุคคล และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบและเทคนิคที่หลากหลายตามระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน สอดคล้องกับเสาวณิต รมศรี และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจและตามศักยภาพของผู้เรียน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ และสำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับ อีระเดช เรือนแก้ว และ ชูชีพ พุทธประเสริฐ (2562) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนอมน้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งเป็นปัญหามาจากงบประมาณในการปรับปรุงหลักสูตรมีจำกัด

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเช่นเดียวกันกับสภาพปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่า สภาพปัญหาที่กล่าวไว้ในบทนำถึงช่วงระยะเวลาการปรับเปลี่ยนหลักสูตรสถานศึกษาจากหลักสูตรเดิมมาเป็นหลักสูตรใหม่ อาจเป็นเหตุที่ทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนยังคงต้องการเสริมสร้างระดับการปฏิบัติให้สูงขึ้น หรือต้องการทราบแนวทางในด้านการนำหลักสูตรใหม่ไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับเกศรา ตุ่มคำ และสนิท หาจตุรัส (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านแม่ชะบุ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบปัญหา คือ มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอยู่บ่อยครั้ง ทำให้คณะครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ รองลงมา คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม

และประเมินผล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อนำหลักสูตรไปใช้แล้ว ขั้นตอนที่สามารถเป็นข้อมูลยืนยันผลการนำไปใช้ได้ คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล สอดคล้องกับสภากัญญา จัตรงค์ และ อภิชาติ เสนะนันท์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 ผลการวิจัย พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 3 จากการบริหารหลักสูตรทั้งหมด 7 ด้านที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ แสดงให้เห็นว่าศูนย์การศึกษาพิเศษยังไม่ค่อยมีการวางแผนก่อนการนำหลักสูตรไปใช้เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาสภาพปัญหาทางการบริหารหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุดรดิษฐ์กับสถานประกอบการ โดยพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ (กัญญาภักดิ์ มะตอง และ ชัชภูมิ สีส้มภู, 2565) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ยังมีสถานศึกษาอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากศูนย์การศึกษาพิเศษพบสภาพปัญหาในลักษณะเดียวกัน อาจกล่าวได้ว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษยังต้องส่งเสริมให้มีการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้เพิ่มมากขึ้น

ดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในภาพรวมพบว่า ค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.159 ถึง 0.211 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อม มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศ เป็นอันดับสุดท้าย แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องการพัฒนาการสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อม เป็นอันดับแรก ดังนั้นควรส่งเสริมให้มีการสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อม อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับศักรินทร์ สวัสดิ์เอื้อ และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวิถีอีสานของโรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สื่อการเรียนการสอนยังมีไม่เพียงพอและตรงตามหลักสูตรซึ่งอาจเป็นผลมาจากงบประมาณในการปรับปรุงหลักสูตรมีจำกัด หรืออาจเป็นมาจากการโยกย้ายของครูและบุคลากรอยู่ทำให้การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง ซึ่งงบประมาณ และบุคลากรถือเป็นทรัพยากรหลักในการบริหารจัดการสถานศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนในระดับสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้วย (ธีระเดช เรือนแก้ว และ ชูชีพ พุทธประเสริฐ, 2562; มัทธนา คงทวีบุญ และ สนิท หาจิตรัส, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ความต้องการจำเป็นอยู่ระหว่าง $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.159 ถึง 0.211 ด้านความต้องการที่จะพัฒนาพบว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก คือ การสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อม ลำดับที่ 2 คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ลำดับที่ 3 คือ การปรับปรุงและพัฒนา ลำดับที่ 4 คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ลำดับที่ 5 คือ การนำหลักสูตรไปใช้ ลำดับที่ 6 คือ การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ ลำดับที่ 7 คือ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร และ ลำดับที่ 8 คือ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศ ทั้ง 8 ด้านมีความ

ต้องการจำเป็นเพื่อนำไปสู่การพัฒนา โดยเรียงลำดับความสำคัญให้เกิดความชัดเจนสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้

สรุป

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การนำหลักสูตรไปใช้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 3.96$) และ การสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.75$) 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ($\bar{X} = 4.62$) และการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) 3) ดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.159 ถึง 0.211 ด้านที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดคือ การสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อม ($PNI_{Modified} = 0.211$) รองลงมาคือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ($PNI_{Modified} = 0.178$) ลำดับสุดท้ายคือการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศ ($PNI_{Modified} = 0.159$)

ข้อเสนอแนะ

1. ในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายให้ครูผู้สอน หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทรัพยากรและบริการสภาพแวดล้อม ให้สำรวจ จัดหา และประสานงานการเข้าใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และกิจกรรมอื่น ๆ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ รวมทั้งสำรวจ จัดหา และเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ห้องเรียน อาคาร และมุมต่าง ๆ ไว้สนับสนุนและบริการครูผู้สอนและมีความปลอดภัย

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำคำสั่งแต่งตั้ง หรือประกาศการมอบหมายภาระงานในหน้าที่แก่ครูผู้สอนโดยคำนึงถึงวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ตามความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมให้ชัดเจนและเป็นไปตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะที่ ก.ค.ศ. กำหนด

1.3 ครูผู้สอนควรบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้รับมาให้เกิดความคุ้มค่าและเป็นประโยชน์สูงสุดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยยึดหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีส่วนร่วมในการรักษาและดูแลสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาในฐานะที่เป็นบุคลากรของหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษในเครือข่าย ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายอื่นของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเพื่อประเมินผลการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาหลังจากที่มีสภาพปัจจุบันมีระดับการปฏิบัติน้อย หรือประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูง ไปปรับใช้ในการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาารูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของศูนย์การศึกษาพิเศษ

เอกสารอ้างอิง

- เกษมา ชนะวงศ์. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน. หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, อุดรธานี.
- กัญญาภัค มะตอง และ ชัชภูมิ สีชมภู. (2565). แนวทางการบริหารหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมติดกับสถานประกอบการ. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 5(5), 117-128.
- เกศรา ตุ่มคำ และ สนิท หาจตุรัส. (2563). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านแม่ชะบู่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการ PDCA. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 8(31), 265-273.
- ธีระเดช เรือนแก้ว และ ชูชีพ พุทธประเสริฐ. (2562). แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนอมก้อวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 3(1), 130-131.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ไพฑูรย์ ศรีเชยและคณะ. (2564). การบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนกลุ่มทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กพิการทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครราชสีมา. วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์. 6(3), 283-294.
- ประนอม มะธิปไตย, ไพโรจน์ ไพโรเขียว, และ ยุทธพงษ์ เกษางาม. (2564). การประเมินหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี พุทธศักราช 2564. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี.
- มณีนรี ศรี พัฒนสมบัติสุข. (2564). การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยทางการพยาบาลและสังคมศาสตร์. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. 8(2), 329-343.
- มัทธนา คงทวีบุญ และ สนิท หาจตุรัส. (2563). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 8(30), 268-279.
- รัชนิกร กุฎีศรี และ ปณิธาน วรรณวัลย์. (2561). ศึกษาปัญหาการบริหารวิชาการของโรงเรียนการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 7(25), 237-246.
- รุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงศ์. (2557). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร. ครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- ศศิณัฐ สรรคบุรณารักษ์ และ อติยศ สรรคบุรณารักษ์. (2558). การบริหารจัดการหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ห้องเรียนที่กว้างเท่ากับโลก. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์. 10(28), 1-14.
- ศักรินทร์ สวัสดิ์เอื้อและคณะ. (2560). ผลการดำเนินงานหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวิถีสาน ของโรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 11(2), 205-213.
- สันธิสนี ทองเจือเพชร. (2563). สภาพการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. 8(3), 113-126.

- สุกัญญา จัตรงค์ และ อภิชาติ เสนะนันท์ (2557). การบริหารหลักสูตรที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7. วารสารวิชาการ Veridian E- Journal. 9(1). 1473-1487.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2556). การศึกษาสภาพการดำเนินงานการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษในประเทศไทย. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2558). ร่างโปรแกรมการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2558. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2563). หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียนพิการ พุทธศักราช 2563. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, อุดรธานี.
- เสาวณิต ร่มศรี และคณะ. (2561). การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารมจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 7(2), 647-659.